

ХРОНІКА

ФАКУЛЬТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА СТЕЛЬМАХА СВЯТКУЄ 105-РІЧЧЯ ПИСЬМЕННИКА

У наш час кардинальних змін відбувається переосмислення історико-літературного процесу ХХ ст., зокрема спадщини письменників, які жили й творили в умовах тоталітарної системи в естетичних рамках єдиного дозволеного тоді літературного напрямку – соціалістичного реалізму. Значною мірою це стосується й Михайла Стельмаха, відомого українського прозаїка, поета, драматурга, фольклориста, публіциста, кіносценариста й громадського діяча. Його творча постать багатогранна й цікава тим, що, живучи й творячи в епоху ідеологічного тиску та цензурних обмежень, Михайло Панасович зумів вибудувати власний неповторний стиль, у якому втілилось українське національне сприйняття світу, духовна культура народу, моральні цінності сільського трудівника, наша рідна мова, зокрема її подільський діалект, та багатющі народнопоетичні скарби – пісня, дума, казка, легенда, анекдот, частівка прислів'я, приказка, дотеп, крилаті вислови та ін.

М. Стельмаха називають співцем хліборобської долі. Він майстерно відтворив історію українського села на різних етапах соціальних потрясінь трагічного ХХ століття з його двома світовими війнами, революціями та переворотами, колективізацією й голодоморами. Необхідно визнати, що цей літопис позначений класовим підходом, але у своїй глибинній сутності він ґрунтується на споконвічних народних цінностях: поняттях про добро і зло, правду і кривду, красиве й потворне, справжнє й удаване. Це митець увиразнює назвами своїх творів: «Правда і кривда», «Хліб і сіль», «Кров людська – не водиця», «Велика рідня» та ін.

Прикметно, що, творячи в період тотального зросійщення, М. Стельмах подавав у своїх творах приклад добірної української мови, ретельно добирав зі словесно-образних скарбів такі лексеми, що надавали його оповіді мелодійності, плавності, лірично-схвильованого забарвлення. Сергій Плачинда вважав, що «для всіх прийдешніх поколінь Стельмах – взірць мовної майстерності й краси, лексичного багатства, розкішної метафоричності та безмежжя відтінків, барв і кольорів. Його стиль – се класичне українське бароко в мові й літературі».

З першого погляду може видатись, нібито творча біографія М. Стельмаха була успішною та безхмарною, а він був привітаним радянською владою, оскільки отримав чимало нагород: і Сталінську (1951), і Ленінську (1961), і Державну премію УРСР ім. Т. Шевченка (1980), і зірку Героя Соціалістичної Праці (1972). 1978 р. обраний академіком Академії наук УРСР. Але водночас відомо, які гострі дискусії розгорнулися в часи хрущовської відлиги довкола його роману «Правда і кривда». Згадаймо хоча б статті шістдесятника-дисидента Івана Світличного «Боги і наволоч» (Вітчизна. – 1961. – № 12) та Леоніда Новиченка «До суперечок про роман Михайла Стельмаха “Правда і кривда”» (Вітчизна. – 1962. – № 4). Відомо, як важко проходили цензуру «Чотири броди», що, по суті, і стало причиною його хвороби та смерті. Парадоксально, але, будучи активним громадським діячем, народним депутатом Верховної Ради СРСР 6-10 скликань, Михайло Панасович так і не вступив до лав панівної тоді комуністичної партії.

Переконані, що в часи незалежної України Стельмахову творчість не можна відкинути, віднісши до суціль забарвлених у тони соціалістичного реалізму художніх явищ, а

варто переосмислити з акцентом на втілених у ній загальнолюдських цінностях та врахуванням народнопісенної основи письменникового стилю.

У зв'язку з цим відзначення 105-річчя М. Стельмаха набуває особливого значення, тим паче, що ця дата не була широко висвітлена на сторінках періодики, у соціальних мережах та в телевізійних випусках новин. Зустрілося лише кілька матеріалів, а саме: інтерв'ю сина письменника Дмитра Стельмаха у «Високому Замку» (22 травня), інформації в Інтернет-джерелах та місцевій вінницькій пресі про вручення 24 травня в с. Дяківцях обласної літературної премії імені М. П. Стельмаха, започаткованої журналом «Вінницький край». У цьому контексті святкування 105-річного ювілею у Вінницькому державному педагогічному університеті ім. Михайла Коцюбинського звучить по-особливому.

Воно тривало кілька днів й об'єднувало кілька заходів. Першим був I Регіональний конкурс словесної творчості «Світ правди і краси», що проводився саме в день народження письменника, 24 травня. Започаткували цей конкурс викладачі факультету філології й журналістики, який відповідно до наказу ректора Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського Наталії Лазаренко з листопада 2016 р. має честь бути названим іменем Михайла Стельмаха. Конкурс присвячено вшануванню пам'яті митця-земляка.

На його відкритті з вітальним словом виступила декан цього факультету, докт. філол. н., проф. Інна Завальнюк: «Для участі в конкурсі надіслали творчі роботи 36 учнів 9-11 класів загальноосвітніх закладів. Надзвичайно приємно, що не лише шкільна молодь Вінниччини, а й старшокласники інших регіонів України долучилась до заходу, зокрема учасники з Дніпропетровської та Житомирської областей».

Далі до присутніх звернулася завідувач кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови, докт. пед. н., проф. Ольга Куцевол: «Знаємо різні літературні премії, найвідоміша з яких у нашій країні нагорода – Національна премія України імені Тараса Шевченка, у світі – Нобелівська та Пулітцерівська премії. Ми вирішили започаткувати премію для майбутніх письменників, філологів, літературознавців. Назвали цей конкурс іменем М. Стельмаха, тому що він – найвідоміший випускник нашого філологічного факультету. Та ще твердо переконані, що добре йти в майбутнє, спираючись на міцні, випробувані часом традиції».

Про умови конкурсу розповіла його координатор, канд. філол. н., доц. кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови Людмила Прокопчук, повідомивши, що в лютому цього року було оголошено змагання в п'яти номінаціях: «Поезія», «Проза», «Есеїстика», «Драматургія», «Краєзнавство». Щиросердно й по-материнськи прозвучали слова Людмили Володимирівни: «Дорогі учасники, хочу побажати вам того, чого зичив Максим Рильський Михайлові Стельмаху з нагоди його 50-річчя: «Залишайтеся такими, якими ви є, будьте вірними собі й творіть нове». Сподіваюся цього річ зустрінетеся з вами в стінах нашої альма-матер як із майбутніми студентами».

Далі настала хвилююча хвилинка вручення нагород. У номінації «Поезія» диплом I ступеня здобула учениця Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу Марія Затковська за збірку поезій «Душею сплетений вінок» (керівник – Людмила Творун). II місце виборола учениця СЗШ I–III ст. № 3 м. Гайсина Надія Дудніченко за поезію «Лебедю мій вірний, щастя принеси» (керівник – Ірина Косенко-Польова). Диплом III ступеня здобула учениця ЗОШ I–III ст. № 10 художньо-естетичного профілю м. Новоград-Волинського Житомирської обл. Ірина Лавренюк за цикл віршів «Між небом і землею» (керівник – Ольга Лавренюк).

Грамоти й сертифікати були вручені Ярославі Іщенко (Лади-жинська ЗОШ І–ІІІ ст. № 4, керівник – Людмила Войтюк), Христині Олексюк (Рахнівсько-Лісова СЗШ І–ІІІ ст. № 1, Шаргородський р-н, керівник – Інна Онуфрійчук), Анастасії Тюлюлюкіній (Шаргородська СЗШ І–ІІІ ст. № 2, керівник – Олена Дрибушак), Дарії Горбачук (Рахнівсько-Лісова СЗШ І–ІІІ ст. № 1, Шаргородський р-н, керівник – Інна Онуфрійчук), Яні Ільченко (Бохоницька СЗШ І–ІІІ ст., Вінницький р-н, керівник – Олена Дронова), Діані Кучапській (КЗ «Загальноосвітня школа І–ІІІ ст. № 11 Вінницької міської ради»), Анастасії Кривоцюк (Рахнівсько-Лісова СЗШ І–ІІІ ст. № 1, Шаргородський р-н, керівник – Віталій Горобець).

У номінації «Проза» перемогу здобула учениця ЗОШ І–ІІІ ст. № 1 м. Хмільника Єлизавета Глодна за оповідання «Розірване намисто». ІІ місце посіла учениця ЗОШ І–ІІІ ст. № 1 с. Рахни-Лісові, Шаргородський р-н Анастасія Мельник за нарис «Яким мінливим є наш світ» (керівник – Інна Онуфрійчук). Дипломом ІІІ ступеня нагороджено ученицю Гуманітарної гімназії № 1 ім. М. І. Пирогова м. Вінниці Дарину Понайтонову за етюд «Новий день» (керівник – Лідія Сокур). Грамотами відзначили Дмитра Федорчука (ФМГ № 17 м. Вінниці, керівник – Лариса Ковальчук), Маріанну Дідух (Рахнівсько-Лісова СЗШ І–ІІІ ст. № 1, Шаргородський р-н, керівник – Лариса Тризна), Анастасію Мельник (ЗОШ І–ІІІ ст. № 9, м. Новоград-Волинський Житомирської обл., керівник – Людмила Білецька).

У номінації «Краєзнавство» І місце здобула учениця ЗОШ І–ІІІ ст. № 1 с. Рахни-Лісові, Шаргородський р-н Юлія Пірус за легенду «Чарівна яблуня» (керівник – Інна Онуфрійчук). ІІ місце посіла учениця Ганнівського НВК: СЗШ І–ІІІ ст. – ДНЗ Верходніпровського р-ну Дніпропетровської обл. Альона Бігун із нарисом «Зоря у всесвітах наших душ» (керівник – Ольга Криворотенко). ІІІ місце зайняла учениця спеціалізованої школи І–ІІІ ст. № 1 ім. Т. Г. Шевченка м. Козятина Катерина Павловська з дослідженням «Мій рідний край – Вінниччина» (керівник – Олександра Лесик). Грамотами нагороджено Олександрю Чорну (СЗШ І–ІІІ ст. № 4 м. Гайсин, керівник – Наталія Немировська), Інну Пастушенко (КНЗ «Спеціалізована школа І–ІІІ ст. № 1 ім. Т. Г. Шевченка Козятинської міської ради, керівник – Олександра Лесик), Ольгу Бабій (НВК «ЗОШ І–ІІІ ст.–гімназія» м. Жмеринка, керівник – Наталія Здибель), Аліну Ілюк (ЗОШ І–ІІІ ст. № 4 м. Жмеринка, керівник – Олена Шевчук), Марину Мельник (НВК «ЗОШ І–ІІІ ст.–гімназія» м. Жмеринка, керівник – Наталія Здибель).

У номінації «Драматургія» була лише одна учасниця – Віталіна Сіньковська, учениця СЗШ І–ІІІ ст. № 4 м. Гайсин. Вона й отримала диплом І ступеня за п'єсу-казку «Хатка в березовому лісі» (керівник – Наталія Немировська).

У номінації «Есеїстика» перемогла учениця ЗОШ І–ІІІ ст. № 3 ім. М. Коцюбинського м. Вінниці Аліса Лук'янець за есе «Якою має бути нова освіта?» (керівник – Вікторія Білоконь). ІІ місце посіла учениця ФМГ № 17 м. Вінниці Валерія Прудиус за есе «Як щодо трапези для мозку?» (керівник – Василь Вернигора). ІІІ місце отримав учень ЗОШ І–ІІІ ст.–гімназії с. Якушинці Вінницького р-ну Богдан Барабаш за есе «Я – європеєць» (керівник – Наталія Фасоля). Грамоти й сертифікати вручено Олександрі Ковтун, Ользі Бондарук (обидві – з Якушинецької СЗШ І–ІІІ ст. –гімназії, керівник – Наталія Фасоля), Дар'ї Стукан (Гуманітарна гімназія № 1 імені М. І. Пирогова, керівник – Лідія Сокур).

Під час церемонії нагородження володарі перших місць знайомили глядачів зі своїми творами, що були зустрінуті бурхливими оплесками. Публіка пересвідчилась у всебічній обдарованості учасників конкурсу, як наприклад, Марії Затковської, переможниці в номінації «Поезія», яка виконала пісню «П'є журавка воду», акомпонуючи на бандурі.

Чимало яскравих емоцій подарував глядачам вокальний ансамбль факультету філології й журналістики ім. М. Стельмаха «Mezzo forte» (керівник – студентка 3-го курсу Вероніка Ганай), виконавши музичну композицію «Зелені очі» з репертуару «Океану Ельзи» та пісню Тіни Кароль «Україна – це ти».

25 травня відбулася друга частина свята – Всеукраїнська науково-практична конференція «Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання». Її відкрила докт. пед. н., проф., завідувач кафедри методики філологічних дисциплін і стилістики української мови Ольга Куцевол. Вона наголосила: «Робота нашого наукового форуму розпочинається в знаменний день – День слов'янської писемності й культури, який ще названо Днем філолога. Нехай святі рівноапостольні брати Кирило та Мефодій і надалі дарують нам своє заступництво та опіку, нехай світлом науки й знання просвітлюють наші душі!»

Суголосним побажанню прозвучав урочистий музичний заспів конференції – пісня «Любіть Україну» (музика Богдани Фільц на вірші Володимира Сосюри) у виконанні жіночої народної хорової капели Вінницького державного педагогічного університету ім. Михайла Коцюбинського (художній керівник – Наталія Кравцова; хормейстер – Ірина Пацкань; концертмейстер – Ірина Кравченко). Емоційному налаштуванню на чарівний стиль Стельмахових творів сприяло виконання капелою фрагменту «Розлилися води» з хорової кантати Людмили Шукайло «Пори року».

Далі відбулося своєрідне перенесення учасників наукового форуму в часі, майже на 75 років назад, на початок далеких 1930-х рр., коли в тодішньому Вінницькому вчительському інституті, що був праосною нашого педагогічного університету, навчався юний Михайло Стельмах. Сприяло цьому переміщенню в часі виразне читання поезії Василя Кобця «Студентські вечори у Вінниці» магістранткою факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Юлії Геть та перегляд мультимедійної презентації з низкою документальних світлин того періоду:

У вишитій сорочці полотняній,
Шовковий чуб спадає на чоло...
Таким він був у тій студентській рані.
Літа далекі снігом замело.
Ой, замело... А пішака до міста
Із Дяківець ходилося не раз,
Було ж йому стелилась путь імлиста,
Була у нього й сонячна пора.
Було кохання й вечори гарячі,
Читались вірші, бунтувала кров.
І визрівала у душі юначій
Велика віра, правда і любов.
Світилися вікна всіх аудиторій,
Осінній вечір був, як чародій.
Своїй судьбі при цих осінніх зорях
Звірялися поети молоді.
І їх благословляла Україна.
Ім рідне слово суджено нести,
Як знамено, і високо, і гідно

В новітні покоління і світи.
Михайло Стельмах в колі побратимів,
Світвся, наче папороті цвіт.
І ось таким він у життя ітима,
Ітима в гони многотрудних літ.

З вітальним словом до присутніх звернулася проректор з наукової роботи, докт. пед. н., проф. Алла Коломієць, яка привітала учасників форуму в сонячному місті великого Сонцепоклонника – Михайла Коцюбинського, на честь якого названо наш університет. Вона зазначила, що ця конференція проводиться вперше, і висловила сподівання, що вона стане гарною традицією й водночас нагодою для поглиблення знань про творчість М. Стельмаха. Алла Миколаївна побажала учасникам занурення в захопливу атмосферу літературних пошуків і приємного спілкування зі стельмахознавцями.

Декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха, докт. філол. н., проф. Інна Завальнюк подякувала присутнім за виявлений інтерес до наукового форуму. Інна Яківна зауважила, що це – вагома підтримка філологічного факультету, який ось уже півроку названо Стельмаховим іменем, а також імпульс для його подальшого розвитку. У короткій інформації декан розповіла, що на чотирьох факультетських кафедрах успішно працюють 6 докторів наук, професорів, 17 кандидатів наук, з них – 12 доцентів. Успішно функціонує бакалаврат і магістратура. Здійснюється підготовка фахівців зі спеціальностей: «Середня освіта (Українська мова і література)», освітні програми «Мова і література (англійська)» й «Українознавство»; «Філологія (Українська мова і література)», освітня програма «Мова і література (польська)», «Журналістика», освітня програма «Реклама та зв'язки з громадськістю». Успішні результати має аспірантура філологічного факультету, що готує фахівців з двох спеціальностей 035 «Філологія» та 014 «Середня освіта (українська література)». І. Я. Завальнюк висловила надію, що проведення Стельмахівської конференції стане гарною традицією й можливістю обміну знаннями й досвідом між науковцями-філологами, методистами, педагогами, фольклористами та вчителями всієї України. У програмі конференції зафіксовано доповіді та повідомлення 246 учасників із різних куточків нашої країни. Це вчені-мовознавці, літературознавці, методисти, фольклористи з 5 науково-дослідних інститутів Національної академії наук та Національної академії педагогічних наук України, 51 навчального закладу, з яких – 40 університетів, 3 академії, 2 навчальні інститути, 2 заклади післядипломної освіти, 4 школи, а також із 2 музеїв. Учасники конференції взяли участь у роботі 6 секцій.

Присутні з величезним інтересом заслухали доповіді докт. пед. н., проф., завідувача відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України Ніни Голуб; докт. філол. н., проф., провідного наукового співробітника відділу української та зарубіжної фольклористики Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України Миколи Дмитренка, докт. філол. н., проф. кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк) Надії Колошук; докт. філол. н., проф. Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова Лариси Кравець; докт. філол. н., проф., завідувача кафедри української мови і літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії Віталія Мацька; докт. філол. н., проф. кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича Людмили Ткач; докт. філол. н., проф. кафедри української літератури та компаративістики Бердянського державного

педагогічного університету Ольги Харлан; докт. філол. н., проф. Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького Людмили Ромашенко; канд. філол. н., доц. Житомирського державного університету ім. Івана Франка Марини Франчук; директора літературно-меморіального музею Михайла Стельмаха в с. Дяківці, Літинського р-ну Оксани Голованюк; учителів Людмили Войтюк (Ладизинська ЗОШ І–ІІІ ст. № 4) та Наталії Немировської (Гайсинська ЗОШ І–ІІІ ст. № 4).

Родзинкою конференції став візит і виступ Дмитра Стельмаха, сина Михайла Панасовича, знаного письменника, перекладача, автора цікавих спогадів про батька, брата Ярослава та літературне оточення, у якому вони зростали й формувались. Учасники зібрання привітали Дмитра Михайловича з нагородженням обласною премією ім. Михайла Стельмаха, започаткованою часописом «Вінницький край».

А на кінець пленарного засідання учасники наукового форуму отримали подарунок – твір Олександра Пономарьова «Заспіваймо пісню за Україну» та улюблену пісню самого Михайла Панасовича «Ой чий то кінь стоїть». Їх виконав уже відомий глядачам вокальний ансамбль факультету філології й журналістики ім. Михайла Стельмаха «Mezzo forte» під керівництвом Вероніки Ганай.

Під час конференції учасники обговорювали рецепцію творчої постаті М. Стельмаха в літературознавчих, художньо-документальних та художньо-біографічних джерелах, інтерпретацію його творчості в сучасному літературознавстві, розглядали художню спадщину письменника як об'єкт мовознавчих студій, характеризували його діяльність як фольклориста, презентували новинки в методиці вивчення життєтворчості митця в середній і вищій школі та обговорювали актуальні проблеми сучасного літературознавства, лінгвістики та методик навчання філологічних дисциплін.

Емоційний заряд такій наснаженій праці давав народний оркестр народних інструментів ВДПУ ім. Михайла Коцюбинського під керівництвом Ірини Єфіменко, який зачудував слухачів майстерним виконанням класичних творів перед і в перервах пленарного засідання.

Програма конференції продовжилась 26 травня поїздкою до літературно-меморіального музею ім. Михайла Стельмаха в селі Дяківці Літинського р-ну Вінницької обл., де народився письменник [1]. Під час екскурсії присутні мали можливість детальніше ознайомитися з багатою й змістовною експозицією музею, яку ретельно бережуть і примножують співробітники на чолі з директором Оксаною Голованюк. Це істинні подвижники своєї справи та вірні прихильники таланту митця.

Музейна експозиція містить сім залів, що презентують основні періоди життя та творчості славетного письменника-подоляка. Численні книги, документи, світлини, рукописи, меморіальні речі, твори образотворчого й декоративно-ужиткового мистецтва відображають епоху, у якій жив і творив митець і дають змогу доторкнутися до неповторного, багатого й сонячного світу Стельмаха Творця й Людини.

Занурення в атмосферу Стельмахової творчості продовжилось на меморіальній садибі письменника, де він народився 105 років тому. Звісно, вона помітно змінилася від того часу: зрубано ясени, у затінку яких колись ховались хата й подвір'я, майже загрузла в землю старовинна дідова клуня, де певний час мешкали Стельмахи, постарів сад, нащеплений у післявоєнні роки руками самого Михайла Панасовича. Але все ще живе в невеликих кімнатах цієї хати та її інтер'єрах дух української домівки, оспіваної в автобіографічних

повістях «Гуси-лебеді летять» і «Щедрий вечір». І чомусь на цьому подвір'ї увесь час хотілося підняти голову догори, щоб подивитися, чи не летять над нами гуси-лебеді.

Символічним фінальним акордом літературної мандрівки на Стельмахову батьківщину став перегляд документального кінофільму «Там навчився я людей любити», знятого на студії «Укртелефільм» у віддаленому вже від нас 1993 р. Автором сценарію й закадрового тексту був відомий вінницький письменник Володимир Рабенчук, режисером – Лариса Червона, оператором – Ігор Міхеєв. Фільм про життєвий і творчий шлях М. Стельмаха і його Дяківці має дуже особистісне звучання, бо розповідь ведеться через діалоги синів – ще живого тоді Ярослава й молодшого Дмитра. 30 хвилин кінострічки стали справжнім одкровенням, осмисленням синами непростого батькового шляху.

А ще більшого ліричного звучання надала перегляду присутність односельців Михайла Панасовича, літніх дяківчан, які, дізнавшись про можливість перегляду кінофільму разом з екскурсантами з Вінниці, також прийшли до сільського клубу. Ми з хвилюванням раз по раз вслухалися в слова, що звучали паралельно до закадрового голосу: «Дивись, Ніно, он – твій», «А ото – Наталя» і под. Виявилось, що наші випадкові сусіди по кінозалу, здебільшого жіночки, колишні дяківецькі колгоспниці, прийшли зустрітися зі своїми рідними, чимало з яких можуть побачити вже тільки з екрану.

Вони з удячністю згадували Михайла Панасовича за побудовану на Ленінську премію школу, за ті 5–10 карбованців, які доплачував їхнім батькам до пенсії, за куплені сиротам-односельцям чоботи, книжки й зошити. Ніна Вацлавівна Кондратюк, удова попереднього директора літературно-меморіального музею Григорія Олександровича Кондратюка, який проводив у відзнятому кінофільмі екскурсію й про якого було мовлено: «Дивись, Ніно, он – твій», витерши сльози, побажала світлої пам'яті своєму чоловікові та Михайлові Стельмаху. А ця пам'ять вельми потрібна.

Хочемо, аби нові покоління українців читали кращі твори з поетичної прози Стельмаха, як з глибокої криниці, напуваючись його оригінальним словом, що ввібрало в себе віковічну мудрість українського народу, його моральні чесноти, щире серце й милозвучність рідної мови. Мріємо, що Стельмахова проза знайде відлуння в серцях читачів третього тисячоліття, які в складних умовах глобалізації не втратять любові до рідної мови, свого народу, глибокої поваги до хліборобської праці й щастя дивитися на світ очима дитини.

ЛІТЕРАТУРА

1. Куцевол О. На гостину до Стельмаха: Учені-мовознавці, літературознавці, методисти та фольклористи з усієї України обговорювали творчість письменника у Вінниці та відвідали його меморіальну садибу / Ольга Куцевол // День. – 2017. – 9-10 червн. (№ 97/98). – С. 13.

Ольга Куцевол

У науковому збірнику вміщено статті за матеріалами виступів доповідачів – учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Михайло Стельмах у новітніх парадигмах наукового знання», приуроченої до 105-річчя від дня народження Михайла Стельмаха.